

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Piotr Mirek

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **A.W.**

oskarżonego z art. 158 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 11 października 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 21 stycznia 2016 r., sygn. akt X Ka .../15,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego

w W.

z dnia 14 września 2015 r., sygn. akt XIV K .../13,

1. oddala kasację;

**2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, które nastąpiło na skutek wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia z dnia 20 marca 2013 r., sygn. akt X Ka .../13, uchylającego pierwsze w niniejszej sprawie orzeczenie Sądu *a quo*, A. W. wyrokiem Sądu Rejonowego ... w W. z dnia 14 września 2015 r., sygn. akt XIV K .../13, został uniewinniony od zarzutu popełnienia przestępstwa polegającego na

tym, że w dniu 24 listopada 2009 roku w W. przy ul. J. 24, działając wspólnie z A. G., M. S. oraz innymi nieznanymi osobami, brał udział w pobiciu M. M., podczas którego naraził go na niebezpieczeństwo utraty życia albo nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub 157 § 1 k.k., tj. występkę z art. 158 § 1 k.k.

Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że przyczyną orzeczenia o uniewinnieniu było niezawarcie w opisie czynu przypisanego w wyroku Sądu *a quo* znamienia skutkowego przestępstwa z art. 158 § 1 k.k. zaś pierwszy wyrok skazujący został zaskarżony jedynie apelacją obrońcy oskarżonego tj na jego korzyść.

Wyrok ten został zaskarżony przez prokuratora, który w apelacji podniósł zarzuty:

1) obraży przepisów prawa materialnego, tj. art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 217 § 1 k.k. poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy z ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd oskarżony co najmniej pomógł w dokonaniu zarzucanego mu przestępstwa,

2) obraży przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 443 k.p.k., poprzez przyjęcie, iż przypisanie oskarżonemu czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 158 § 1 k.k. naruszyłoby zakaz orzekania na niekorzyść oskarżonego określony w art. 443 k.p.k.

Na podstawie tych zarzutów wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 21 stycznia 2016 r., sygn. akt X Ka .../15, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Od wyroku Sądu drugiej instancji kasację wniósł Prokurator Okręgowy w W., podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k., art. 434 § 1 k.p.k., art. 443 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegającego na tym, że Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 21 stycznia 2015 r., akceptując rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego ... w W. XIV Wydział Kamy z dnia 14 września 2015 r., poprzez błędne zastosowania zakazu *reformationis in peius* w postępowaniu ponownym, nie przeprowadził całościowej analizy i oceny materiału dowodowego, co doprowadziło do rażącej obraży przepisu prawa karnego materialnego – art. 158 § 1 k.k. i w konsekwencji uniewinnienia A.W. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania (tak chyba trzeba rozumieć sformułowany w sposób kompletnie niejasny wniosek zawarty w kasacji).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja nie jest zasadna.

Zgodnie z art. 413 § 2 k.p.k. każdy wyrok skazujący powinien zawierać dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu. Opis ten powinien odzwierciedlać wszystkie znamiona czynu zabronionego wskazanego w kwalifikacji prawnej. W przypadku, gdy nie wszystkie znamiona zostały wymienione w części dyspozytywnej orzeczenia, nie jest możliwe skazanie oskarżonego za ten czyn (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2012 r., III KK 87/12, Prok.i Pr.-wkł. 2012/12/15; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., IV KK 375/11, OSNKW 2012/7/78, Biul.SN 2012/7/18).

Taka sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie podczas pierwszego rozpoznania sprawy przez Sąd pierwszej instancji. W opisie czynu przypisanego oskarżonemu, modyfikującego *nota bene* treść zarzutu zawartego w akcie oskarżenia, nie zawarto bowiem znamienia skutkowego przestępstwa określonego w art. 158 § 1 k.k., tj. spowodowania bezpośredniego niebezpieczeństwa utraty życia albo nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 lub w art. 157 § 1 k.k. (tzw. ciężkiego lub średniego uszczerbku na zdrowiu). Dostrzeżenie tego uchybienia przez Sąd odwoławczy w wyniku kontroli instancyjnej, zainicjowanej apelacją obrońcy skutkowało przekazaniem sprawy Sądowi *meritii* do ponownego rozpoznania na skutek apelacji obrońcy oskarżonego. Należy przy tym zaznaczyć, że skoro prokurator nie wniósł apelacji na niekorzyść oskarżonego, to w sprawie obowiązywał tzw. pośredni zakaz *reformationis in peius*, wynikający z treści art. 443 k.p.k. Kierunek środka odwoławczego, którego uwzględnienie spowodowało ponowne rozpoznanie sprawy w toku pierwszoinstancyjnym, uniemożliwił poczynienie nowych ustaleń faktycznych na niekorzyść oskarżonego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2004 r., III KK 96/04). Trzeba w tym miejscu powtórzyć, że o zakresie poczynionych ustaleń faktycznych co do znamion czynu zabronionego decyduje część dyspozytywna wyroku. Z uwagi na standardy

gwarancyjne określone w art. 413 § 1 pkt 5 i § 2 pkt 1 k.p.k. i wynikające z nich wymagania co do sposobu sformułowania opisu czynu przypisanego, treść uzasadnienia nie może być traktowana jako uzupełnienie opisu czynu o nowe znamiona, lecz co najwyżej powinna służyć wyjaśnianiu treści opisu czynu, przy odzwierciedleniu jednak w sentencji wszystkich znamion czynu zabronionego, np. w sytuacji, w której sąd zamiast wyrażen ustawowych użył sformułowania z zakresu języka potocznego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., II KK 212/13).

Brak w niniejszej sprawie odzwierciedlania wszystkich znamion określonych w art. 158 § 1 k.k. w opisie czynu jawi się jako oczywisty. Wprawdzie mowa jest tam o pobiciu, jednakże nie każde tego typu zdarzenie wiąże się z bezpośrednim narażeniem na spowodowanie śmierci, ciężkiego lub średniego uszczerbku na zdrowiu. Możliwe jest też wystąpienie zdarzenia o cechach pobicia, które nie powoduje takich zagrożeń i pozostaje poza zakresem wymienionej normy sankcjonującej. Oczywiste jest także, że nie każde spowodowanie niebezpieczeństwa nosi cechę bezpośredniości, która stanowi *signum specifficum* przestępstw materialnych z narażenia, odróżniających je od przestępstw bezskutkowych.

Modyfikacja opisu czynu poprzez dodanie treści odzwierciedlające znamię skutkowe przestępstwa pobicia stanowiłoby niewątpliwie rozstrzygnięcie mniej korzystne dla oskarżonego, albowiem w danym układzie procesowym eliminowałaby możliwość wydania wyroku uniewinniającego, prowadząc do skazania A.W.. Ocena „korzystności” wyroku powinna zatem uwzględniać także konsekwencje procesowe, wynikające z obrazy przepisów prawa przez sąd orzekający i bierności oskarżyciela publicznego wobec tego naruszenia, które powinien być on dostrzec i wnieść środek odwoławczy na niekorzyść oskarżonego. Konwalidacja uchybień organów wymiaru sprawiedliwości nie może dokonywać się kosztem gwarancji procesowych oskarżonego, co pozostawałoby w sprzeczności z konstytucyjnymi zasadami legalizmu i praworządności.

Przytoczona w kasacji argumentacja zmierzająca do wykazania zasadności stawianych w niej zarzutów jest oczywiście chybiona, bo nie dotycząca istoty problemu, skoro sprowadza się w istocie do przytoczenia tezy z postanowienia

Sądu Najwyższego i z dnia 27 stycznia 2015 r., które zapadło w zupełnie innym układzie procesowym, gdzie w dodatku chodziło o ustalenia faktyczne nie kształtujące znamion przypisanego przestępstwa oraz do wskazania na rzeczywiście błędny wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 marca 2013 r., uchylający pierwsze w niniejszej sprawie orzeczenie Sądu *a quo* (już na tym etapie postępowania powinno nastąpić uniewinnienie oskarżonego).

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

kc